

hoc totum ideo est factum quia locus ille propter A
 Simoniacos abbates pene absque religione et sine re-
 gula S. Benedicti manebat; et ideo quicumque adju-
 tores et fautores ad hoc opus prædicto factum existi-
 terint, et adiutorium regulariter ibi degentibus im-
 penderint, in primis benedictionem a Deo accipiant,
 et omnibus orationibus ac bonis operibus quæ in
 prælibato monasterio factæ fuerint, sive in monaste-
 rio Massiliensi et (4) Tomerienti, Sanctæque Mariæ
 Crassæ, sanctique Cucuphatis (5) de Vallense et in
 Ausonensi sede, sive in omnibus ecclesiis supradictorum
 cœnobiolorum, partem et societatem habeant, et insu-
 per æternam retributionem acquirant. Quicumque
 etiam huic nostræ institutioni contrarii fuerint, et
 disrumpere, instigante diabolo, per aliquam occa-
 sionem tentaverint, iram Dei incurrant, et omnibus
 sacrilegis et in inferno damnatis socii maneant, nisi
 resipuerint et ad satisfactionem venerint. Quod est

(4) Tomerense S. Pauli monasterium olim insigne
 ordinis S. Benedicti in diocœsi Narbonensi, in sedem
 episcopalem metropolis Narbonensis suffraganeam
 erectum fuit a Joanne xxii perseverantibus nihilo-
 minus in eo monachis, qui anno duntaxat 1615 sæ-
 culari toga a Paulo V donati sunt.

(5) S. Cucuphatis monasterium in pago Wallensi

factum v. Kalendas Januarii anno 1070 ab Incarna-
 tione Christi, anno x Philippi regis. Sig † num
 Bernardi comitis qui hanc largitionis scripturam
 scribere jussi in Rivopollentino capitulo coram om-
 nibus solito signo manibus propriis firmavi. † Wil-
 lelmus gratia Dei episcopus Ausonensis ecclesiæ fir-
 mavi. † Andreas (6) abbas S. Johannis firmavi. †
 Bernardus levita et canonicus firmavi, Heribaldus
 sedis Ausonæ canonicus firmavi, Willelmus primi-
 scripius firmavi. Sig † num Raymundi vicecomitis
 Cardonensis, sig † num Udalardi Bernardi, sig † num
 Petri Bernardi, sig † num Bernardi Wifredi de Por-
 cella, sig † num Pontii Blidgarii, sig † num Arnaldi
 Arnaldi, sig † num Petri Adalberti, sig † num Uda-
 lardi Gaufredi, sig † num Guillelmi Bernardi archi-
 diaconi de Guardia, sig † num Bernardi Raymundi
 fratris ejus, sig † num Bernardi Mironi. Bernardus
 monachus qui hanc largitionis scripturam scripsit.

exstruxerat Ludovicus Pius, quod a paganis eversum
 rex Lotharius restituit.

(6) Hic abbas Andreas suscripsit etiam anno 1056
 conventionibus initis inter Raimundum Berengarii
 comitem Barcinonensem, et Ermensindem comitis-
 sam aviam ejus.

ANNO DOMINI MLXXXV

SANCTUS ANASTASIUS

MONACHUS ET EREMITA.

VITA SANCTI ANASTASII

AUCTORE GALTERO.

(Apud MABILL. Acta SS. ord. S. Bened., sæculi VI, parte II, pag. 487, ex ms. codice ecclesiæ S. Martini
 Doydensis.)

ORSERVATIONES PRÆVIÆ.

1. Ignotum huc usque in fastis Benedictinis san- C
 ctum Anastasium hic proferimus, cujus Vitam Gal-
 terius, auctor nobis antea incognitus, sed ut ex
 ipsius Vitæ contextu patet gravis, haud multo post
 beati viri obitum, nisi fallor, conscripsit. Hanc vero
 Vitam debemus illustrissimo Ecclesiæ principi An-
 tonio Petro Bertier Rivensium antistiti, qui codicem
 ms. in quo ipsa habetur, ex ecclesia parœciali Sancti
 Martini Doydensis acceptum humanissime cum uno
 e nostris communicavit, quam ille statim exscriptam
 ad nos transmisit, Actis sanctorum ordinis nostri
 inserendam.

2. Haud expressit Vitæ auctor quis annus fuerit
 beato viro extremus, nec aliunde nobis suppetunt
 vetera instrumenta, ex quibus is nobis innoscat;
 quare investigandum est utrumne ex ejus vitæ cir-
 cumstantiis aliquid lucis in hac rerum ambage ha-
 bere possimus. Illæ nempe certis alligatæ temporibus
 ad determinandam reliquarum actionum seriem usui
 esse poterunt. Discimus itaque ex ipsa Vita beatum
 Anastasium circa sæculi hujus undecimi medium in
 monasterium Sancti Michaelis, in Periculo Maris
 dictum, secessisse, eo scilicet tempore quo abbas
 Simoniaca labe infectus, cujus nomen auctor reticuit,

eidem cœnobio præerat. Hoc autem anno circiter 1058, aut sequenti, contigisse conjicimus quod, his duobus annis, nullus in catalogis aut veteribus instrumentis monasterii Sancti Michaelis abbas memoratus occurrat, quod forte Simonia notatus inter ejusdem loci abbates locum non meruerit. Et quidem cæteros abbates, qui eidem monasterio hoc sæculo præfuerunt, Simoniaca peste tactos fuisse nusquam legimus. Scimus Arturum Monasterium Neustriæ piæ auctorem Fulconem quemdam hoc biennio Sancti Michaelis abbatem induxisse, qui, inquit, anno 1059, Philippi regis coronationi adfuit; ex quo patet hanc abbatiam duobus annis haud vacasse. At non advertit illi auctor Fulconem abbatem Sancti Michaelis, qui Philippi inaugurationi interfuit, non monasterii Sancti Michaelis de Monte, sed Sancti Michaelis in Theorascia diocesis Laudunensis abbatem fuisse. Quod certum est non solum ex vulgatis Sancti Michaelis in Theorascia abbatum catalogis, sed etiam ex ipso coronationis Philippi regis instrumento apud Chesnium in Historicis Franciæ, et Marlotum in metropoli Remensi relato, ubi diserte Fulco abbas Sancti Michaelis Laudunensis appellatur. Licet hæc vox Laudunensis, nescimus quo casu e Philippi Labbei calamo, tom. IX Conciliorum, exciderit.

3. Aliam deprehendimus temporis notam in beati Anastasii Vita, repetitam scilicet ex ejus in Hispaniam profectio, quam jubente Gregorio VII summo pontifice, et mittente Hugone abbate Cluniacensi, ab eo susceptam fuisse testatur idem Vitæ auctor. Hoc autem iter anno circiter 1074 consignamus, scilicet paulo post Alfonsi régis restitutionem, cum Gregorius jam secundum pontificatus sui annum attigisset. Non enim Anastasium ex iis fuisse censemus, quos postea sanctus Hugo in Hispaniam transmisit, ut ibi disciplinam monasticam restaurarent. Isti

A nempe in Hispaniis permanserunt, variis monasteriis de novo construendis aut certe veteribus restaurandis intenti; quorum etiam plerique ad episcopales infulas evecti sunt. At Anastasius eo solummodo profectus fuerat, ut Sarracenis Christi Evangelium nuntiaret; hinc cum se incassum laborare advertisset, in Gallias repedavit.

4. His itaque statutis, cum ex Vitæ auctore discamus Anastasium ex Hispania reversum septem annos Cluniaci ac tres alios in solitudine transegisse, jam decem annos supra 1074 habemus; quibus si unum aut alterum adjiciamus, quos in itineribus vel etiam in Hispania verbi divini prædicationi incumbens consumpserit, conjiciemus beatum virum anno circiter 1086 ad superos abiisse, quem quidem annum, donec certiora occurrant monumenta, retinere visum est.

5. Hujus sancti viri nomen nullum, quod quidem sciamus, martyrologium exhibet, nequidem Benedictinum. Colitur tamen in ecclesia parœciali Sancti Martini Doydensis (*Doydes*), seu, ut habet vitæ auctor, *Devotensis*, in diocesi Rivensi (*Rieux*), ubi integrum ejus sacrum corpus asservatum est ad sæculum decimum sextum, quo a furentibus Calvinianis hæreticis dissipatum est, præter aliquot ejus particulas in scrinio argenteo inclusas, quæ a fidelibus eorum furori subductæ sunt et in loco tuto repositæ. Has ab aliquot annis invisit illustrissimus antistes Rivensis supra laudatus, suaque auctoritate recognitas et approbatas fidelium venerationi exhiberi permisit. Haud procul ab eo vico visitur fons Sancti Anastasii vulgo nuncupatus quo sitim suam vir sanctus aliquando extinxisse memoratur. Frequentatur vero a vicinis populis, quod ejus aquæ haustu febrium ardores sedari dicantur; quod multorum experimento certum esse tradunt.

INCIPIT PROLOGUS.

1. Galterius Petro Devotensis Ecclesiæ subdiacono, et fratri ejus Bernardo, in omnibus prosperitatem, et ad effectum perducere bonam devotionem. Cogitis me, dum impensius instantes rogatis, ut ad ædificationem posterorum tradam memoriæ calamo Vitam beati Anastasii confessoris. Et a me sine difficultate non video posse sufferri, nec meis viribus competit ne vita sancti viri culpa ingenii scriptoris potius videatur atteri quam in majus celebrari. Ne tamen vestræ petitioni videar contraire, cui, etsi parum idoneus, debeo in omnibus obtemperare, quod dissuadet aviditas ingenii, aggrediar tutus præsidio vestræ jussionis; etenim si quid sum, si quid valeo, Dño imputare debeo. Præterea cum me profitear amicum vestrum, non decet ut omit-

constet in petendi devotione, et in sedula obsequendi voluntate. Ad hoc accedit devotio pura, quæ cogere potest, etsi absint omnia supradicta, ut ad perficiendum quod petitis auctacter insistam. Dum enim curam hanc mihi tanto opere indicitis, posteritatis ædificationi consulitis, dum ad laudem et honorem Dei, vitam sancti confessoris ac gloriosissimi Anastasii vultis reserari, ut posteris sit ad exemplum, et ad sanctitatis ejusdem viri testimonium. Rogo ergo et obnixè supplico ut, si quid incuria parum quæsiero, aut egestate mei ingenii prætermisero, aut rescissione dignum superaddidero, ne pigeat lectorem addere quod perspexerit additione dignum, aut rescindere quod transversa calami nota judicaverit corrigendum. Denique excusare me poterit devotio petentium, quæ, ut sæpe jam dixi, compulsi audere quod ingenii diffidentia dissuaserat

INCIPIT VITA GLORIOSI ANASTASII.

Gloriosissimus Anastasius confessor Dei, Venetus oriundus, secundum dignitatem hujus mundi genere clarus enituit, patre et matre non infimis ortus. Qui, ab ipsis cunabulis baptismatis unda regeneratus, a primævo studiis litteralibus a parentibus traditus est, in quibus ita curam adhibuit ut tam Græcis quam Latinis litteris omnibus ad unguem videretur imbutus. Fuit igitur clarus ingenio, doctus eloquio, ornatus moribus, amabilis omnibus, ut felices dicerentur qui talem filium genuissent. Sed quia vir Dei sapientiam hujus mundi stultitiam apud Deum esse in divinis codicibus legerat (*I Cor. 1*), et ipsam Veritatem in Evangelio dicentem audierat: Nisi quis renuntiaverit omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus (*Luc. xiv, 35*); cœpit non sine divina gratia ad memoriam revocare, et idem apud se revolvere, quia grave damnum susciperet, si pro terrenis cœlestia amitteret. Hæc diu revolvens, tandem secum deliberavit quod, ut de commissis pœnitentiam ageret, monastico habitu sese committeret. Sed quia manu missa ad aratrum turpe est retro respicere, et tortum et inutile sulcum facere, voluit sanctus vir Anastasius sese primum jejuniis, vigiliis, et orationibus macerare, ut sic probaret, si suscepto monachorum habitu, in proposito gradu persistere posset, ne resiliret. Subtraxit ergo sibi primum vinum, in quo est luxuria, quarta et sexta feria cœpit jejunare, sic tamen ut aliquoties carnibus vesceretur; orationi et vigiliis plerumque insistebat.

3. Cum vero hoc modo per aliquantulum temporis carnem suam refrenasset, et jam quodammodo eam in via boni propositi teneret, abiecit edulia carniarum; et ita maxime vigiliis et orationibus cœpit insistere ut a Dominica in Dominicam jejunaret. Sed cum aliquandiu iterum se sic manciparet, sic confirmatus est quod sibi visus etiam est firmus et suo proposito sufficiens. Decrevit ergo satisfacere et suum propositum pericere. Derelictis ergo parentibus, domo et cognatis, quærens locum idoneum, ubi monachorum susciperet habitum, ad mare Britannicum pervenit, ad locum, qui Portus Herculis (1) appellatur, qui et alio nomine, ad Montem sancti Michaelis in Periculo Maris dicitur; ubi inventa magna congregatio monachorum, in omnibus religiosorum, excepto quod abbas per Simoniam subintraverat, habitum optatum suscepit. De abbatis Simonia vir Dei penitus ignorabat. Factum est autem post revolutum annum, cum sederet cum quodam fratre (2), et post sermonem habitum de confirmatione animæ, de vita sanctorum Patrum ad invicem quæ-

stio referretur, et inde diu et multum disserent, tandem sermo directus est ad abbatem. Cognovit vir Dei Anastasius quod abbas erat Simoniacus, et per pecuniam infinitam quam dederat in abbatiam subintraverat. Unde supra modum dolens, et affirmans se diabolica fraude deceptum, quippe qui locum idoneum suo proposito quæsierat, et in laqueum nefandi hostis pene ceciderat, recessit inde, et quamdam insulam ingressus in ipso introitu supradicti maris, in basilica quadam Dei Genitricis Mariæ, solus manere cœpit, jejuniis, vigiliis et orationibus vacans.

4. Ubi cum aliquanto tempore vita exiniæ conversationis claruisset, et fama ejus longe lateque diffunderetur, venerabilis abbas, Hugo nomine, qui Cluniacensi monasterio eodem tempore præerat, ad revivenda [*f. revisenda*] cœnobia, exhortatione fratrum, qui per diversa loca et longe remota Deo deservebant, cum multis fratribus exivit. Unde factum est ut ad mare Britannicum perveniret; ubi audita vita et conversatione viri Dei Anastasii, misit duos de fratribus in insulam ad prædictam basilicam, et mandavit viro Dei, ut ad se gratia colloquendi exiret; de cujus enim bona conversatione audierat, eum et videre desiderabat. Qui audito venerabilis viri abbatis adventu, cum magno gaudio exivit; quem abbas honorifice suscepit, et de vita et conversatione ejus studiose requisivit. A quo cum omnia audisset, et quomodo propter Simoniam de loco in quo habitum susceperat exivisset, votumque ejus intellexisset, gavisus est valde super bona conversatione ejus, et quibus modis potuit in Dei servitio eum confortavit. Cumque per aliquot dies de vita et conversatione Cluniacensium fratrum abbas multum referret, virum Dei monuit, et multum rogavit ut Cluniacum secum adiret, ubi et votum suum complere posset, et exemplum bonæ conversationis cæteris fratribus daret. Cujus petitioni vir Dei Anastasius acquiescens, cum eo iter arripuit. Cumque Cluniacum veniret, magnam dilectionem et humilitatis familiaritatem apud omnes fratres habebat; omnes unanimiter diligebat, omnes enim in Dei servitio vitæ suæ exemplo dirigebat. Diu namque vitam mirabilem duxit, dum sese dabat exemplar bonæ conversationis. Cæteris enim fratribus signo dato ad refectorium euntibus, vir Dei ad orationem remanebat, et nocte quiescentibus cunctis surgebat, et genu flexo fere tota nocte orabat, pane et aqua contentus vivebat, et hoc etiam quasi in momento accipiebat. Semel in anno in solitudines vel in prærupa-

(1) Notum est omnibus monasterium Montis sancti Michaelis, seu de Monte Tumba, ob peregrinorum frequentiam celeberrimum.

(2) Is esse videtur Robertus monachus S. Michaelis, qui rogante Anastasio (fortasse nostro) commenta-

rium in Cantica canticorum edidit. Cujus operis prologum et initia utriusque libri, in quos divisus est, habes tom. I Analectorum, pag. 125. Certe hoc ipso tempore uterque vivebat in monasterio Sancti Michaelis.

loca ad celebrandas Quadragesimas exhibat, et tunc orationibus, jejuniis, vigiliis, flexionibus sese supra modum macerabat.

5. Per idem tempus præcepto sancti patris nostri papæ Gregorii septimi, et trina persuasione venerabilis viri abbatis sui Hugonis, Hispaniam ad prædicandum Sarracenis ingressus est. Ubi ad probandam certitudinem fidei Christianorum, et ad eradicandam crudelitatis duritiam Sarracenorum, per rogum ardentem post celebrata missarum solemnia, transire voluit; sed Sarraceni conditioni ejus noluerunt acquiescere, videlicet si hinc illasus transiret, ad baptismi gratiam confugerent. Sed cum a cæcitate et duritia cordis sui ullo modo redire nollent, excusso pulvere pedum in illos in testimonium, ad monasterium suum regressus est. Factum est autem post regressionem ejus, revoluto septennii fere spatio, ut venerabilis abbas ad exhortationem quorundam fratrum, laicorum et nobilium, in Aquitaniam vellet exire, qui renuntiantes mundo ad habitum monachorum volebant venire. Unde factum est ut virum Dei Anastasium secum duceret; erat enim in omnibus divinis Scripturis peritus, et in exhortatione et ædificatione fratrum validus. Cumque partem magnam Aquitanix exhortando fratres peragrasset, tandem in Tolosanum pagum pervenerunt, ubi comitem Appamiæ oppidi cum uxore et filiis ad conversationem monastici ordinis suscepturi erant. Jam interim quoque instabat tempus quo vir Dei Anastasius in solitudinibus vel in præruptis locis Quadragesimam celebrare consueverat; unde cum multum sollicitus esset, et die ac nocte apud se tractaret, tandem Pyreneos montes in propinquis situs ad hoc elegit idoneos, ubi et Quadragesimas celebraret, et vitæ eremiticæ ad tempus vacaret. Cujus precibus abbas, quia baculus et quasi columna cæterorum fratrum erat, invitus assensum præbuit. Sed quia cognoscebat constantiam ejus in servitio Dei, bonum votum volebat morari. Coactus ergo et tristis concessit quod petebat. Cum vero ad invicem descenderent, venerabilis vir abbas flets, et cum lacrymis et singultibus in collum ejus ruens, admonerat ut sui memoretur, pro se et pro cæteris fratribus apud Deum interpellaret et ad ultimum valedicens, cum cæteris fratribus ad monasterium regressus est.

6. Vir igitur Dei Anastasius, qui hoc solum desiderabat, ut suo voto satisfacere posset, cum magno gaudio ad montes iter arripuit; quibus cum appropinquaret, et jam, nullo obstaculo interveniente, singula loca notare posset, montem altissimum, qui Abriscola dicebatur, ad habitandum elegit, quia in ea parte qua situs erat, super alios montes eminebat. Derelicto ergo quodam fratre, quem secum habebat, ad radices montis in quadam ecclesia, solus montem ascendit, facto de frondibus satis angusto habitaculo, et altari ubi sacrificium offerret. Tunc inter nives assiduas et frigora Deo deserviebat, jejuniis, vigiliis et orationibus multum insistebat; nihil au-

tem ad victum nisi subcinericium panem et aquam requirebat, quæ tantum sub mensura, a fratre quem sub monte reliquerat, accipiebat. Cum autem in his demoraretur et vita ejus circumquaque audiretur, cœperunt multi adire eum, et multi ad eum convenire, ut verbum vitæ ab eo audirent, et vitam ejus quam mirabiliter deducebat cognoscerent, eumque a quo divino pabulo refocillabantur temporalibus sustentarent. Sed vir Dei nihil prorsus ab eis ad usum corporis accipiebat, invitari [f., divitari] enim a populo non quærebat, qui etiam de Evangelio vivere recusabat. Quidquid ergo offerebatur, per manus quorundam fratrum erogabat pauperibus, quos bonæ vitæ cognoscebat, et ad hoc idoneos ducebat.

7. Sed inter hæc, cum soli Deo placere quæreret et ad hoc toto mentis ardore flagraret, antiquus ille hostis artifex nocendi, adversarius humani generis, cœpit bonis ejus actibus invidere, et die ac nocte locum subintrandi ad nocendum quærere. Sed cum nihil omnino inveniret quod in ejus actibus subripere posset, nullamque in eum potestatem haberet, machinabatur quomodo saltem de cella eum expelleret. Factum est ergo, cum quadam die post finitam orationem vir Dei Anastasius cellula exiret, et extra cum duobus fratribus qui ad eum convenerant sederet, hostis antiquus adfuit, et ignem in cellam ejus et in altare, quod ad sacrificium offerendum fecerat, posuit; sed vir Dei respiciens, cum ignem videret, insidias hostis nefandi agnovit. Unde surgens et usque ad cellam tendens, hosti ut recederet præcepit, et signum crucis opposuit igni. Ad cujus præceptum hostis recessit, et ad signum crucis extinctus est ignis. Quod cum auditum circumquaque referretur, tunc maxime cœperunt ad eum indigenæ fore omnes convenire, et orationi ejus se commendare, de commissis etiam ab eo quærere pœnitentiam; fere enim per triennium quod mansit in eremo, tot ad eum concurrebant, quod plerumque omnes montes in circuitu cereis resplendere videbantur, qui ante cellam ejus a venientibus accendebantur. Sæpe etiam venientibus dixerat se esse indignum ad quem venirent, se esse monachum a quo pœnitentiam quærerent, et non habere se licentiam prædicandi, nec pœnitentes suscipiendi; sed quid hoc proderat, cum tamen confestissime venirent, et lacrymis et precibus eum ad prædicandum excitarent?

8. Sed cum Deus laborem ejus vellet remunerare et ab ergastulo carnis eum evocare, ut major esset corona, voluit temporalem vitam ejus finire in obedientia. Factum est ergo ut vir venerabilis, abbas supradictus Cluniacensis ecclesiæ, desiderio videndi fratrem flagraret, cum quantum præsentia ejus fratribus cæteris præstabat, quantumque vita ejus eos confirmabat, tantum ejusdem absentiam recognosceret; unde hujusmodi epistolam per manus quorundam fratrum ei direxit, quæ eum ad monasterium fratrum cæterorum revocavit. « Dilectissimo filio Anastasio, frater Hugo peccator, salutem, et in bea-

tam resurrectionem, gloriosam electorum societatem. Miror, charissime filii, quod jam diu de vobis nihil audivi, nullamque de vestra vita cognitionem accepi: unde mando vestræ dilectioni ut, si bonum videtur vobis, descendatis ad visitandos fratres, ut, sicut dixi, desiderabilis præsentia vestra corroboret et exhortetur eos (3) . . . Bene valete, et pro fratribus orate. » Vir autem Dei Anastasius, accepta epistola beati Patris sui abbatis, gavisus est valde; et Deo gratias referebat quod eum dignaretur ad fratres suos revocare.

9. Egressus itaque eremo, pervenit usque ad locum, qui dicitur, Ad Verum Corpus beati Antonini martyris, qui alio nomine nuncupatur Fredelas, ubi cum rogaretur a populo ut corpus beati martyris in locum novum reponeret, et ad petitionem eorum se præpararet, oblatu est ei infirmus, qui jam longo tempore vexabatur a febribus; ipse vero cum aqua benedicta quam sanctificaverat eum aspersisset, et signum crucis fronti ejus afflisset, ita sanus effectus est ac si nunquam infirmitatem sensisset. De eadem aqua benedicta quoscunque asperit, a quacunque infirmitate detinebantur sanitati restituit.

10. Cum igitur de egressione ejus fama audiretur, factus est undique concursus populi, qui dolebant et plangebant se relinquere a tanto Patre, in tribulatione consolatore, in adversis protectore; eumque lacrymis et fletibus deprecabantur, ne eos dereliqueret quos fovere consueverat, quos pabulo divini verbi refocillare non neglexerat. Sed vir Dei, cujus laboris merces jam instabat, ut per obedientiam, sicut supra diximus, ejus accresceret corona, revocanti se Patri suo abbati obedire volebat; nec infirmitas febrium, qua graviter detinebatur, eum ab hoc revocare poterat. Post allocutionem ergo divinæ admonitionis et exhortationis recedens, pervenit usque ad locum, quem Devotas appellat, ubi, jam invalescente infirmitate febrium, cepit graviter ægrotare, in tantum ut hoc morbo certus esset de corporis sui resolutione. Unde cum ad mitigandum dolorem, aliquantulum rogaretur quiescere et ad refrigerandum se balneare, sibi abnegavit utrumque, subjungens etiam quia, ex quo conversionem monasticam noverat, nullo balneo usus erat, nec etiam ad lavandum pedes aut caput aquam dederat. Sui igitur stadii cursu consummato, percepturus justitiæ coronam in consortio sanctorum, monachus, eremita, et confessor, xvii Kalendas Novembris,

migravit ad Dominum. Sacrum vero corpus ejus honorifice in basilica Beati Martini ibidem est reconditum; ubi ad sanctitatis ejus testimonium, ad tumbam ejus, operante Deo, creberrime miracula multa fiunt. Sed, ne videamur ingerere fastidium, si per singula discurramus, ex ordine, prætermisiss multis, pauca conemur explicare.

11. Virgo quædam a tribus dæmonibus possessa tenebatur, qui in tantum eam vexabant quod etiam mutam reddiderant. Ducta est per multa sanctorum loca, ut sanitatem recuperaret; et dæmonia tandem responsum dederunt quod ab obsesso corpore non egrederentur, nisi ad corpus beati Anastasii confessoris supradicti deducerentur. Qui ergo eam ducebant dixerunt intra se ubi invenirent, et requisierunt locum in quo sancti corpus requiesceret; adhuc enim ignorabatur a pluribus quod de mundo nuper migrasset. Cum ergo audissent quod ad basilicam beati Martini Devotis esset reconditum, ligatam cum funibus illum deduxerunt. Quibus ad locum appropinquantibus, dæmones vociferantes clamabant: Cur nos incendis, Anastasi? cessa cruciari, et exhibimus; cessa flagellare, et ab obsesso corpore recedemus. Per multa corpora sanctorum ducti sumus, et a nullo sic flagellati recessimus; tu solus nos incendis, tu solus cruciaris, tu solus noces nobis. Trahentes ergo eam cum manibus in ecclesiam impulerunt, et juxta tumbam beati confessoris extenderunt. Omnes autem qui aderant genu flexo cum lacrymis deprecabantur ut Deus dignaretur ostendere astantibus virtutem suæ clementiæ, et ad testimonium sanctitatis sui confessoris dignaretur illam liberare. Vix orationem compleverant, et ecce dæmones ab illa puella exierunt; surgens vero recte loquebatur, et liberatam se nihileque mali perpeti testabatur.

12. Mulier etiam, quæ septem annis in cæcitate permanserat, cum illum deduceretur et post peractas vigiliis noctis staret ante tumbam sancti Confessoris, cum in ipsa celebratione Evangelium legeretur, visum recepit. Quidam vero clericus qui phrenesi laborabat, ad eundem locum deductus est catenis astrictus et funibus, ad recuperandam sanitatem. Illic quoties motio cerebri sui accidebat, si quem arripere poterat, dentibus et unguibus atrectabat; qui cum tribus vigilis ante tumbam beati confessoris degisset, sanitatem recepit, et liber ab omni phrenesi recessit, nec postea aliquid pristina infirmitatis sustinuit.

APPENDIX AD VITAM S. ANASTASII

DE INVENTIONE CORPORIS S. ANASTASII

13. Notum, manifestum et certissimum, secundum relationem fide dignorum procerum loci sancti Mar-

(3) Illic desunt aliquot verba quæ legi non potuerunt.

tini de *las Devotas*, est quod corpus sancti Anastasii, quod fuit ignotum et incertum ubi jacebat, fuit